

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-106/16

Postopek, ki ga je sprožila družba Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o.

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,
ki ga je vložilo Sąd Najwyższy)

„Predhodno odločanje – Svoboda ustanavljanja – Čezmejno preoblikovanje družbe – Prenos statutarnega sedeža brez prenosa dejanskega sedeža – Zavrnitev izbrisa iz poslovnega registra – Nacionalna ureditev, ki izbris iz poslovnega registra pogojuje s prenehanjem družbe po koncu postopka likvidacije – Področje uporabe svobode ustanavljanja – Omejitve svobode ustanavljanja – Varstvo interesov upnikov, manjšinskih družbenikov in delavcev – Preprečevanje zlorab“

Povzetek – Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 25. oktobra 2017

1. *Sodni postopek – Ustni postopek – Ponovno odprtje – Obveznost ponovnega odprtja ustnega postopka, da bi se strankam omogočila predložitev stališč o pravnih vprašanjih, ki jih je generalni pravobranilec izpostavil v sklepnih predlogih – Neobstoj*

(člen 252 drugi odstavek, PDEU; Poslovnik Sodišča, člen 83)

2. *Vprašanja za predhodno odločanje – Pristojnost Sodišča – Meje – Pristojnost nacionalnega sodišča – Nujnost vprašanja za predhodno odločanje in upoštevnost postavljenih vprašanj – Presoja nacionalnega sodišča*

(člen 267 PDEU)

3. *Prosto gibanje oseb – Svoboda ustanavljanja – Določbe Pogodbe – Področje uporabe – Prenos statutarnega sedeža družbe nacionalnega prava v drugo državo članico brez prenosa dejanskega sedeža – Vključitev*

(člena 49 PDEU in 54 PDEU)

4. *Prosto gibanje oseb – Svoboda ustanavljanja – Omejitve – Prenos statutarnega sedeža družbe nacionalnega prava v drugo državo članico brez prenosa dejanskega sedeža – Nacionalna ureditev, ki prenos pogojuje z likvidacijo družbe – Nedopustnost – Upravičenost – Neobstoj*

(člena 49 PDEU in 54 PDEU)

1. Glej besedilo odločbe.

(Glej točki 23 in 24.)

2. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 27.)

3. Člena 49 in 54 PDEU je treba razlagati tako, da se svoboda ustanavljanja uporablja za prenos statutarnega sedeža družbe, ki je bila ustanovljena na podlagi prava ene države članice, na ozemlje druge države članice z namenom preoblikovanja te družbe v skladu s pogoji, ki jih določa zakonodaja druge države članice, v družbo po pravu te druge države članice, pri katerem ne pride do prenosa dejanskega sedeža.

V skladu s členom 49, drugi odstavek, PDEU, v povezavi s členom 54 PDEU namreč pravica do ustanavljanja za družbe, ki jih navaja zadnjenavedeni člen, zajema tudi ustanovitev in vodenje teh podjetij pod pogoji, ki jih zakonodaja države članice, v kateri se taka ustanovitev izvede, določa za svoje družbe. Vključuje torej pravico družbe, ki je ustanovljena v skladu z zakonodajo ene države članice, do preoblikovanja v družbo po pravu druge države članice (glej v tem smislu sodbo z dne 27. septembra 1988, *Daily Mail and General Trust*, 81/87, EU:C:1988:456, točka 17), če so izpolnjeni pogoji, ki so opredeljeni v zakonodaji te druge države članice, zlasti merilo, ki je v tej zakonodaji določeno za navezavo družbe na njen nacionalni pravni red.

Sodišče je namreč presodilo, da se za položaj, v katerem želi družba, ustanovljena v skladu z zakonodajo ene države članice, v kateri ima statutarni sedež, ustanoviti podružnico v drugi državi članici, uporablja svoboda ustanavljanja, čeprav je bila družba v prvi državi članici ustanovljena samo z namenom, da se ustanovi v drugi državi, v kateri bi opravljala pretežno ali celo vso svojo gospodarsko dejavnost (v tem smislu glej sodbo z dne 9. marca 1999, *Centros*, C-212/97, EU:C:1999:126, točka 17). Enako se tudi za položaj, v katerem se želi družba, ustanovljena na podlagi zakonodaje ene države članice, preoblikovati v družbo po pravu druge države članice, ob upoštevanju merila, ki ga je druga država članica sprejela za navezavo družbe na svoj nacionalni pravni red, uporablja svoboda ustanavljanja, tudi če bi ta družba opravljala pretežno ali celo vso svojo gospodarsko dejavnost v prvi državi članici.

Na drugem mestu, iz sodb z dne 27. septembra 1988, *Daily Mail and General Trust* (81/87, EU:C:1988:456), in z dne 16. decembra 2008, *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723) – v nasprotju s tem kar trdi poljska vlada – ne izhaja, da bi moral biti prenos statutarnega sedeža družbe vedno povezan s prenosom dejanskega sedeža, da bi se lahko zanj uporabljala svoboda ustanavljanja.

Iz teh sodb pa izhaja – tako kot iz sodbe z dne 12. julija 2012, *VALE* (C-378/10, EU:C:2012:440) – da ima glede na trenutno stanje prava Unije vsaka država članica možnost opredeliti navezno okoliščino, ki se zahteva za to, da bi se za družbo lahko štelo, da je ustanovljena v skladu z njeno nacionalno zakonodajo. Če se družba, za katero velja pravo ene države članice, preoblikuje v družbo, za katero velja pravo druge države članice, tako da izpolni pogoje, ki jih zakonodaja druge države članice določa za obstoj v njenem pravnem redu, s to možnostjo – ki je daleč od tega, da bi zakonodaji države članice izvora na področju ustanavljanja in prenehanja družb zagotavljala imuniteto z vidika pravil, ki se nanašajo na svobodo ustanavljanja – ni mogoče upravičiti tega, da bi ta država članica, med drugim s tem, da bi za tako čezmejno preoblikovanje predpisala zahtevnejše pogoje od pogojev, ki veljajo za preoblikovanje družbe znotraj te države članice, zadevni družbi preperečila to čezmejno preoblikovanje ali jo od njega odvrnila (glej v tem smislu sodbe z dne 27. septembra 1988, *Daily Mail and General Trust*, 81/87, EU:C:1988:456, točke od 19 do 21; z dne 16. decembra 2008, *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, točke od 109 do 112, in z dne 12. julija 2012, *VALE*, C-378/10, EU:C:2012:440, točka 32).

(Glej točke 33, 38, od 42 do 44 in točko 1 izreka.)

4. Člena 49 in 54 PDEU je treba razlagati tako, da nasprotujeta ureditvi države članice, ki prenos statutarnega sedeža družbe, ki je bila ustanovljena na podlagi prava ene države članice, na ozemlje druge države članice z namenom preoblikovanja te družbe v družbo po pravu te druge države članice v skladu s pogoji, ki jih določa zakonodaja te druge države članice, pogojuje z likvidacijo prve družbe.

Tako lahko družba po poljskem pravu, kot je družba Polbud, ki želi prenesti svoj statutarni sedež v državo članico, ki ni Republika Poljska, brez izgube pravne osebnosti, tak prenos načeloma sicer lahko opravi, vendar lahko izbris iz poljskega poslovnega registra doseže le, če je bila likvidirana.

V teh okoliščinah je treba šteti, da nacionalna ureditev iz postopka v glavni stvari s tem, da zahteva likvidacijo družbe, ovira ali celo preprečuje čezmejno preoblikovanje družbe. Zato pomeni omejitev svobode ustanavljanja (glej v tem smislu sodbo z dne 16. decembra 2008, *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, točki 112 in 113).

Ugotoviti je treba, da ta ureditev na splošno določa obveznost likvidacije, ne da bi bilo treba upoštevati dejansko tveganje, da bodo prizadeti interesi upnikov, manjšinskih družbenikov in delavcev, in ne da bi bilo mogoče izbrati manj omejevalne ukrepe, s katerimi bi se lahko te interese zavarovalo. Posebej v zvezi z interesi upnikov je treba ugotoviti, kot je navedla Evropska komisija, da bi se lahko s pridobitvijo bančnih ali drugih enakovrednih garancij zagotovilo primerno varstvo teh interesov.

Iz tega izhaja, da obveznost likvidacije, ki je naložena z nacionalno ureditvijo v postopku v glavni stvari, presega to, kar je nujno za doseg cilja varstva interesov, navedenih v točki 56 te sodbe.

Poleg tega samo dejstvo, da družba prenese svoj sedež v drugo državo članico, ne ustvarja splošne domneve o goljufiji in ne upravičuje ukrepa, ki posega v izvajanje temeljne svobode, ki jo zagotavlja Pogodba (glej po analogiji sodbo z dne 29. novembra 2011, *National Grid Indus*, C-371/10, EU:C:2011:785, točka 84).

Ker splošna obveznost izvedbe postopka likvidacije vzpostavlja splošno domnevo o obstoju zlorabe, je treba šteti, da ureditev, kakršna je v postopku v glavni stvari, ki nalaga tako obveznost, ni sorazmerna.

(Glej točke 49, 51, 58, 59, od 63 do 65 in točko 2 izreka.)